

Luonnonvara- ja
biotalouden
tutkimus 38/2017

Metsäsektorin suhdannetiedote 2017

Jari Viitanen ja Riitta Hänninen (toim.)

Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 38/2017

Metsäsektorin suhdannetiedote 2017

Jari Viitanen ja Riitta Hänninen (toim.)

Luonnonvarakeskus, Helsinki 2017

METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ

Ihminen ja metsä

Metsäsektorin suhdannetiedotetta on rahoittanut Metsämiesten säätiö.

Viitanen, J. & Hänninen, R. (toim.). 2017. Metsäsektorin suhdannetiedote 2017. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 38/2017. Helsinki. 24 s.

ISBN: 978-952-326-422-9 (Painettu)

ISBN: 978-952-326-423-6 (Verkkajulkaisu)

ISSN 2342-7647 (Painettu)

ISSN 2342-7639 (Verkkajulkaisu)

URN: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-326-423-6>

Copyright: Luonnonvarakeskus (Luke)

Kirjoittajat: Jari Viitanen ja Riitta Hänninen (toim.)

Julkaisija ja kustantaja: Luonnonvarakeskus (Luke), Helsinki 2017

Julkaisuvuosi: 2017

Kannen kuva: Juha Laitila

Painopaikka ja julkaisumyynti: Juvenes Print, <http://luke.juvenesprint.fi>

Yhteenveto

Maailmatalouden kasvu ja investoinnit kotimaassa tuovat nostetta koko metsäsektorille vuonna 2017. Euroalueella talous kasvaa viime vuoden vauhtia, Ruotsissa kasvu jatkuu ja Venäjällä talous kääntyy nousuun. Yhdysvalloissa ollaan arvioiden mukaan lähellä suhdannehuippua. Kehittyvät taloudet kasvavat Kiinan vetäminä. Epävarmuutta markkinoilla ovat kuitenkin lisänneet Yhdysvaltain talouspolitiikan suunta ja epätietoisuus Brexit -neuvotteluiden tuloksista.

Sahatavaran vientinäköymät ovat Pohjois-Afrikkaa lukuun ottamatta lupaavat. Vienti kasvaa etenkin Kiinaan, jonne tänä vuonna viedään myös paljon mäntysahatavaraa. Euroopassa ja kotimaassa sahatavaran kysyntää lisää rakentamisen kasvu. Suomen sahatavaran tuotannon arvioidaan nousevan tänä vuonna noin 12,4 miljoonaan kuutiometriin. Kysynnän kasvu tuo nousupaineita hintaan, ja Suomen sahatavaran viennin keskihinta nousee hieman tänä vuonna. Pohjois-Afrikan epävarmuudet ja mäntymarkkinoiden hintakehitys pitävät kuitenkin hinnan nousun maltillisena. Vanerin viennin keskihinta jää tänä vuonna hieman alle viime vuoden hinnan.

Massa- ja paperiteollisuudessa vientikysynnän ja kotimaan kapasiteetin kasvut lisäävät sellun ja kartongin vientiä reippaasti tänä vuonna. Sen sijaan paperin vienti vähenee tuotannon rakenteiden muuttuessa. Vientin keskihintojen arvioidaan nousevan hieman, kun alkuvuonna 2017 markkinahintoihin on tullut maailmalla nousupaineita. Tuottajien kustannuksia on nostanut sellun ja kierrätyspaperin kallistuminen, joka on johtunut Kiinan kysynnän kasvusta.

Markkinahakkuut nousevat tänä vuonna ennätyselliseen 63,3 miljoonaan kuutiometriin, kun sahatavaran, sellun ja kartongin tuotannot kasvavat. Puun tuonnin arvioidaan hieman viime vuodesta vähenevän. Kotimaan puun kysynnän kasvu nostaa havutukki- ja -kuitupuiden kantohintoja 2–3 prosenttia. Metsähakkeen käytön ennakoitaan pysyvän tänä vuonna viimevuotisella tasolla.

Asiasanat: Sahatavara, vaneri, paperi, sellu, kartonki, kantohinnat, hakkuut, puun tuonti, metsäenergia

Metsäsektorin keskeiset ennustemuuttujat 2015–2017e.

		2015	2016	2017e
		% -muutos edellisvuodesta		
Havusahatavara	tuotanto	-3	7	9
	vienti	5	9	8
	vientihinta	4	-4	2
Vaneri	tuotanto	-1	-1	5
	vienti	-2	-4	5
	vientihinta	2	2	-1
Sellu	tuotanto	2	5	3
	vienti	4	10	6
	vientihinta	8	-13	3
Paperi	tuotanto	-3	-6	-3
	vienti	-3	-7	-3
	vientihinta	2	0	1
Kartonki	tuotanto	4	9	6
	vienti	8	8	6
	vientihinta	0	-3	1
Markkinahakkuut		-3	4	4
Raakapuun tuonti		-7	2	-3

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Tulli, ennusteet Luke

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat 2015–2017e.

Puutavaralaji	2015	2016	2016/2015	2017e	2017e/2016
	€/m ³	€/m ³	%	€/m ³	%
Mäntytukki	54,4	53,3	-2	54,5	2
Kuusitukki	54,5	55,3	1	57,0	3
Koivutukki	42,0	41,5	-1	41,5	0
Mäntykuitu	15,6	15,5	-1	15,9	3
Kuusikuitu	16,9	17,3	2	17,7	2
Koivukuitu	15,4	15,2	-1	15,3	1

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Luke (ennusteet)

Sisällys

Talousokehitys.....	5
<i>Jari Viitanen</i>	
Puutuoteteollisuus	7
<i>Antti Mutanen</i>	
Massa- ja paperiteollisuus	12
<i>Riitta Hänninen</i>	
Raakapuumarkkinat.....	16
<i>Jussi Leppänen ja Esa Uotila</i>	
Bioenergiamarkkinat	22
<i>Johanna Routa</i>	

Talouskehitys

Jari Viitanen

Maailmantalous kasvaa – epävarmuus lisääntyy

Maailmantalouden kasvun ennakoidaan tänä vuonna vahvistuvan ja olevan nopeinta vuoden 2011 jälkeen. Vaikka kasvu perustuu erityisesti kehittyneiden talouksien varaan, myös kehittyvät taloudet ovat hyötäneet viime vuoden aikana alkaneesta raaka-aineiden ja öljyn maailmanmarkkinahintojen noususta kasvaneiden vientitulojen myötä. Inflaation hidas nousu länsimaissa kuitenkin rajoittaa kotitalouksien ostovoiman kasvua, ja kansantalouksien kokonaiskasvu onkin siirtymässä vähitellen yksityisestä kulutuksesta globaalin kaupan ja investointien kasvun varaan.

Talouskehityksen käänköpuolella on epävarmuuden lisääntyminen. Maailmankaupan kasvua uhkaa protektionismin ja kansallisten talouspoliittisten intressien kasvaminen. Maailmankauppaan vaikuttaa myös toistaiseksi epäselvä Yhdysvaltojen talouspolitiikan tuleva suunta. Laajamittaisten geopoliittisten konfliktien riski on lisääntynyt. Ennätyskorkealla olevien osakekurssien lasku puolestaan voi nopeasti vaikuttaa varallisuusvaikutusten kautta yksityiseen kulutukseen. Italian tai Kiinan pankkiongelmien puhkeaminen tai Brexit-neuvottelujen ajautuminen umpikujaan voivat pahimmillaan vaikuttaa koko euroalueen talouskehitykseen.

Euroopan keskuspankin (EKP) odotetaan pitävän rahapolitiikan elvyttävänä ja korkotason alhaalla vielä tämän vuoden ajan. Yhdysvalloissa rahapolitiikkaa sen sijaan kiristetään edelleen asteittain ohjauksorkoa nostamalla, mikä pitää euron ja dollarin välisen kurssin melko vakaana loppuvuoden aikana. Lähivuosina Yhdysvaltojen talouden kasvun mahdollinen hidastuminen luo painetta euron vahvistumiselle dollariin nähden.

Euroalueen kasvu jatkuu vakaana

Euroalueen talous on kasvanut yhtäjaksoisesti vuoden 2013 kesän jälkeen, ja vuonna 2016 se kasvoi 1,7 prosenttia. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä euroalueen talous kasvoi puoli prosenttia edellisestä neljänneksestä, ja vuoden takaiseen vastaavaan aikaan verrattuna kasvua oli 1,7 prosenttia. Talouskehityksen taustalla on ollut erityisesti yksityinen kulutus, jonka kasvua ovat pitäneet yllä hidat inflaatio, kohentuva työllisyys, velkaantumisen aleneminen, alhaiset korot ja parantunut luottamus talouteen. Inflaation hidat kiihtyminen rajoittaa kuitenkin yksityisen kulutuksen kasvua tänä vuonna ja kasvun painopiste siirtyykin enemmän investointien ja viennin varaan.

Talouden elpymisen ja pohjainflaation hitaan kiihtymisen vuoksi Euroopan keskuspankin elvyttävä rahapolitiikka on vähitellen tulossa tiensä päähän. EKP:n odotetaan jo kuluvan vuoden loppupuolella ilmoittavan määrällisen elvytyksen supistamisesta. Keskuspankin ohjauksorkoon sen sijaan ei vielä odoteta muutoksia, sillä nosto merkitsisi euron vahvistumista, mikä taas rajoittaisi viennin kehitystä euroalueen ulkopuolelle. Rahapolitiikan muutosten ei odoteta vielä tämän vuoden aikana vaikuttavan merkittävästi talouteen.

Euroalueen sisällä talouskehitys jakaantuu aiempia vuosia tasaisemmin. Vaikka Saksan talouskasvu hieman hiipuukin viime vuodesta, sen ennakoidaan kuitenkin kasvavan euroalueen keskimääräistä vauhtia. Myös Ranskan talouskasvu on voimistumassa. Finanssi- ja velkakriisin pahimmista ongelmista kärsineissä Espanjassa, Irlannissa ja Portugalissa taloudet kasvavat jopa koko euroaluetta nopeammin. Italian talous on kuitenkin edelleen ongelmassa heikon pankkisektorinsa myötä ja Kreikassa talousnäkymät ovat epävarmat alkuvuoden pienestä piristymisestä huolimatta. Euroalueen talouden ennakoidaan kasvavan tänä vuonna viime vuoden vauhtia.

Mikä on Yhdysvaltojen talouspolitiikan tuleva linja?

Brexitin vaikutukset Britannian talouteen jäivät viime vuonna odotettua pienemmiksi ja talous kasvoi 1,8 prosenttia. Punnan heikentyminen Brexit-äänestyksen jälkeen tuki viennin kasvua ja vaimensi ero-prosessin vaikutusta. Myös yksityinen kulutus kasvoi voimakkaasti. Tänä vuonna kulutuksen kasvu hidastuu inflaation kiihtymisen myötä. Suurimmat vaikutukset näkyvät kuitenkin investointien kautta. Epävarmuus pitää yritysten investointihalukkuuden alhaalla koko tulevan neuvotteluprosessin ajan. Britannian talouden kasvun ennakoitaan vuonna 2017 hidastuvan hieman viime vuodesta.

Ruotsissa viime vuosina harjoitettu kevyt rahapolitiikka on vaikuttanut erityisesti asuntorakentamisen kasvuun, joka julkisen kulutuksen ohessa on toiminut talouden voimakkaan kasvun perustana. Tänä vuonna Ruotsin talouskasvun kuitenkin odotetaan hidastuvan reiluun pariin prosenttiin kasvun painopisteen siirtyessä vientiin. Epävarmuutta talouden näkyymiin aiheuttavat kotitalouksien velkaantuminen ja asuntomarkkinoiden ylikuumeneminen. Loppuvuoden aikana Ruotsin kruunun ennakoitaan hieman vahvistuvan euroon nähden.

Öljyn ja raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen nousu kasvattaa Venäjän ulkomaankaupan tuloja ja maan talous kääntyy reilun prosentin kasvuun tänä vuonna. Yksityinen kulutus piristyy inflaation alenemisen myötä. Talouden yksipuolinen rakenne ja talouspakotteet rajoittavat edelleen investointeja ja pitkän aikavälin kasvumahdollisuuksia.

Yhdysvaltojen talouden ennakoitaan kasvavan tänä vuonna yli kahden prosentin vuosivauhtia. Lähes täystyöllisyystilanne, osakekurssien ennätystaso ja inflaation kiihtyminen viittaavat kuitenkin siihen, että talouden suhdannehuippu on jo lähellä. Yhdysvaltojen keskuspankin (FED) arvioidaankin pyrkivän hillitsemään ylikuumenemista jatkamalla ohjauksen nostoja vielä tämän vuoden aikana. Toisaalta presidentti Trumpin aiomukset lisätä puolustusmenoja, kohdistaa mittavia investointeja infrastruktuuriin ja alentaa verotusta voivat toteutuessaan pitkittää korkeasuhdanteen kestoja. Näiden toimien toteutuminen, kuten koko presidentti Trumpin kauppaa- ja talouspolitiikan linjanveto, on vielä epävarmaa ja niiden vaikutukset näkyisivät taloudessa vasta tulevina vuosina.

Monista epävarmuustekijöistä huolimatta Kiinan talouskasvun arvioidaan hidastuvan vain hieman viime vuodesta. Kokonaiskasvusta suuri osa muodostuu yksityisen kulutuksen kasvusta, mikä onkin vallitsevan talouspolitiikan tavoitteiden mukaista. Talouskehityksen taustalla piilevät kuitenkin edelleen Kiinan mittavat sisäiset velkaongelmat, asuntokuplan puhkeaminen ja pankkisektorin riskit. Toteutuessaan finanssikriisi ei jäisi pelkästään Kiinan sisäiseksi ongelmaksi, vaan vaikutukset välittyisivät myös globaaliin talouteen.

Maailmankaupan kasvu, kevyt rahapolitiikka ja finassipoliittinen elvytys pitävät Japanin talouden tänä vuonna noin prosentin kasvussa. Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idässä talouksien kasvu hidastuu hieman viime vuodesta ja maittaiset erot ovat suuria.

Suomen taloudessa kasvupyrähdys

Viime vuonna Suomen talouden 1,4 prosentin kasvu perustui yksityisen kulutuksen ja rakentamisen kasvuun. Kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä Suomen talous kasvoi 1,2 prosenttia edellisestä neljänneksestä ja 2,7 prosenttia vuodentakaisesta. Talouden kasvun painopiste on kuitenkin tänä vuonna siirtymässä enemmän viennin ja kone- ja laiteinvestointien harteille, sillä hintojen nousu hidastaa kotitalouksien ostovoiman kasvua ja myös rakentamisen kasvu hidastuu. Kuluttajien luottamus sekä omaan että yleiseen talouskehitykseen on kevään kuluessa noussut korkealle. Myös teollisuuden suhdannetilanne ja -näköymät ovat positiiviset ja teollisuuden uudet tilaukset ovat voimakkaassa kasvussa vuodentakaisesta. Vaikka viennin kehitys voi nopeastikin katketa globaalien negatiivisten tapahtumien ja maailmankaupan hiipumiseen myötä, Suomen taloudessa on pitkää aikaa positiivinen ilmapiiri ja odotus lähitulevaisuudesta. Alkuvuoden talousennusteet ennakoivat Suomen talouden kasvavan 1,5–2 prosenttia vuonna 2017. Toukokuun aikana esitettyjen arvioiden mukaan nämä ennusteluvuodet voivat kuitenkin aliarvioida todellista talouskasvua.

Puutuoteteollisuus

Antti Mutanen

Sahatavaran viennin kasvu jatkuu vahvana

Suomen sahatavaran vienti saavutti vuonna 2016 uuden ennätyksen, 8,6 miljoonaa kuutiometriä, ja kasvua edellisvuodesta kertyi 9 prosenttia. Kuusisahatavaran vienti nousi 15 prosenttia mäntysahatavaran viennin kasvun jäädessä kuuteen prosenttiin. Viennin veturina toimi Kiina, jonne sahatavaran vienti ylitti miljoonan kuutiometrin rajapyykin ja kasvua edellisvuodesta oli 67 prosenttia. Kiinasta tuli määrissä mitattuna Suomen sahatavaran viennin toiseksi tärkein kohdema Egyptin jälkeen. Sahatavaran viennin arvon perusteella Kiina kohosi jo tärkeimmäksi vientimaaksi. Sahatavaran Kiinan viennistä pääosa oli kuusisahatavaraa huonekaluteollisuuden käyttöön. Kiinan viennin ansiosta Aasian merkitys Suomen sahatavaran viennin kohdemarkkina-alueena korostui voimakkaasti. Vuonna 2016 Aasiaan vietiin Suomesta 3,1 miljoonaa kuutiometriä havusahatavaraa, mikä lähenteli perinteisesti tärkeimmälle vientimarkkina-alueelle Eurooppaan suuntautuneen 3,2 miljoonan kuutiometrin viennin tasoa.

Sahatavaran vientimäärän kasvua vuonna 2016 varjosti keskimääräisen vientihinnan aleneminen kolmella prosentilla edellisvuodesta. Lasku aiheutui mäntysahatavaran vaikeuksista tärkeimmillä vientimarkkinoilla erityisesti Pohjois-Afrikassa. Mäntysahatavaran vientihinta laski seitsemän prosenttia. Sen sijaan kuusisahatavaran vientihinta säilyi edellisvuoden tasolla.

Sahatavaran tuotanto kohosi vuonna 2016 seitsemän prosenttia 11,4 miljoonaan kuutiometriin. Tuotannon kasvu jäi siten viennin kasvua pienemmäksi, mihin syynä oli sahatavaran kulutuksen väheneminen kotimaassa. Rakentaminen kiihtyi vuonna 2016 Suomessa lähes seitsemän prosenttia edellisvuodesta (arvonlisäyksen reaaliuutos), mutta rakennustuotannon lisäys kohdistui ensisijaisesti kerrostalorakentamiseen. Sen sijaan sahatavaran kulutuksen kannalta keskeinen omakotirakentaminen pieneni hieman.

Vuonna 2017 sahatavaran viennin kasvu on jatkunut ripeänä. Vientimäärät nousivat vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 14 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, ja kuten vuotta aiemmin kuusisahatavaran vienti (+16 prosenttia) kasvoi mäntysahatavaran vientiä (+9 prosenttia) nopeammin. Myös kuusi- ja mäntysahatavaran vientihintakehityksissä oli jälleen eroja. Kuusisahatavaran vientihinta nousi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä kaksi prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, kun taas mäntysahatavaran vientihinta laski kolme prosenttia. Vienti kasvoi erityisesti Kiinaan, jonne havusahatavaraa vietiin vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä yhteensä noin 470 000 kuutiometriä eli 62 prosenttia enemmän kuin edellisvuoden vastaavana ajankohtana. Samalla Kiinan osuus Suomen sahatavaran kokonaisviennistä kohosi 20 prosenttiin. Uutta vuoden 2017 alussa oli, että kuusisahatavaran lisäksi Kiinaan vietiin runsaasti mäntysahatavaraa. Vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä mäntysahatavaran vienti Kiinaan yli kolminkertaistui edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna, ja noin 110 000 kuutiometrin vientimäärä oli suurempi kuin esimerkiksi vienti Britanniaan, joka perinteisesti on ollut mäntysahatavaran viennin tärkein kohdema Euroopassa. Vientimäärien kasvun käänköpuolena sekä kuusi- että mäntysahatavaran vientihinnat olivat laskussa Kiinan viennissä alkuvuonna 2017.

Sahatavaran viennin kasvua Kiinaan on kevään 2017 edetessä rajoittanut kuljetuskaluston, erityisesti merikonttien puute. Kuljetuskapasiteetin kysynnän kasvu laajemmin maailman meriliikenteessä on heijastunut rahtihintoihin, joiden kehitystä mittaavan BDI:n (Baltic Dry Index) pisteluku kaksinkertaistui helmikuun alusta huhtikuun puoleenväliin mennessä. Tämän jälkeen merirahtien hinnat ovat kääntyneet laskuun, mutta ne olivat BDI:n mukaan toukokuun 2017 lopussa edelleen liki 60 prosenttia korkeammalla tasolla kuin edellisvuoden vastaavaan aikaan.

Sahatavaran viennin kasvunäkymät Kiinassa ovat suomalaisten sahatavaran tuottajien näkökulmasta edelleen lupaavat. Vaikka maan talouskasvu on notkahtanut, on kasvunopeus selvästi suurempi kuin esimerkiksi Euroopassa tai Pohjois-Amerikassa, ja esimerkiksi rakentamisen odotetaan kasvavan Kiinassa kuluvana vuonna 5–6 prosenttia. Suomalaisen sahatavaran viennin kasvua tukee kuitenkin rakentamista enemmän Kiinan muuttuminen kohti kulutusyhteiskuntaa, jonka seurauksena huonekalu- ja sisustusteollisuuden tuotannon kasvuksi ennakoidaan vuonna 2017 yli 10 prosenttia. Epävarmuutta viennin kasvuun tuo kuitenkin kuljetuskapasiteetin riittävyyden ja rahtikustannuksien nousun lisäksi kilpailun kiristyminen Venäjän lisätessä sahatavaran vientiä Kiinaan. Oma lukunsa on Kanadan sahatavaran viennin suuntautuminen lähivuosina.

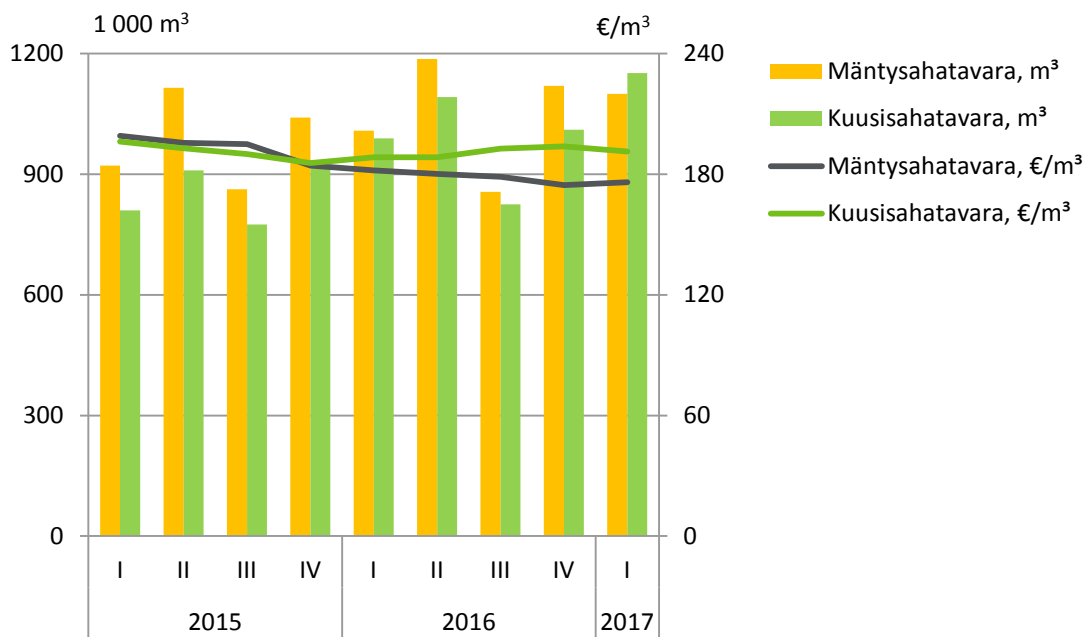
Japanissa talonrakennuksen odotetaan jäävän vuonna 2017 viime vuotta pienemmäksi, minkä seurauksena myös sahatavaran kulutuksen ennakoidaan pienenevän. Alkuvuoden lukujen perusteella sahatavaran kysyntä Japanissa on kuitenkin edelleen vahvaa, ja Suomen sahatavaran vienti Japaniin kasvoi vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 8 prosenttia ja keskimääräinen vientihinta kohosi 4 prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Sahatavaran viennissä Suomesta Eurooppaan on vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä ollut positiivinen vire. Kuusisahatavaran vientimäärä kasvoi 14 prosenttia ja mäntysahatavaran kahdeksan prosenttia viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Kuusisahatavaran vientihinta kohosi samaan aikaan kaksi prosenttia, kun taas mäntysahatavaran vientihinta laski kuusi prosenttia. Nopeinta viennin kasvu oli Britanniaan, jonne vietiin sekä kuusi- että mäntysahatavaraa yli 20 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Lisäksi sekä kuusi- että mäntysahatavaran vientihinnat kohosivat. Brexitiin liittyvä lisääntyvä epävarmuus ei siten ole heijastunut ainakaan alkuvuonna negatiivisesti Suomen sahatavaran vientiin Britanniaan.

Britannian ohella Suomen sahatavaran vienti kasvoi myös muihin tärkeisiin kohdemaihin, kuten Saksaan ja Ranskaan. Yleisesti Euroopassa talouskehityksen odotetaan jatkuvan vuonna 2017 suhteellisen vakaana ja kuluttajien luottamus talouteen on korkealla. Euroconstruct nosti tuoreimmassa ennusteessaan jäsenmaidensa asuinrakentamisen ennustetta kuluvalle vuodelle 3,9 prosenttiin. Asuntojen kysyntä on kasvanut monissa maissa. Lisäksi asuntojen uudistuotanto jäi finanssikriisiä seuranneina vuosina alhaiseksi, minkä seurauksena markkinoilla on patoutunutta asuinrakennustarvetta.

Sahatavaran vienti vetää Aasiaan ja Eurooppaan, mutta tilanne on toinen Pohjois-Afrikassa, joka on mäntysahatavaran tärkeä vientimarkkina-alue. Aluetta leimaa poliittinen epävakaus sekä öljyn hinnan laskun seurauksen laskeneet valuuttatulot. Sahatavaran kysyntä on Pohjois-Afrikassa tavanomaista alempana ja hinnat ovat laskeneet. Tärkeimmässä mäntysahatavaran viennin kohdemaassa Egyptissä sahatavaran tuojilla on lisäksi ollut likviditeettiongelmia ja tuontierien maksut ovat myöhästyneet. Suomen mäntysahatavaran vienti Egyptiin laski vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 20 prosenttia edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Samaan aikaan mäntysahatavaran vientihinta Egyptiin painui 11 prosenttia. Mäntysahatavaran vientiä onnistuttiin suuntaamaan alkuvuoden 2017 aikana Pohjois-Afrikasta Kiinan markkinoille.

Suomen sahatavaran viennin näkymät ovat keväällä 2017 suhteellisen suotuisat tärkeimmillä vientimarkkinoilla Pohjois-Afrikkaa lukuun ottamatta. Pohjois-Afrikan markkinoiden ongelmat ovat näkyneet niin mäntysahatavaran vientihintakehityksessä kuin viennin suuntautumisessa alkuvuonna 2017. Epävarmuutta vientikehitykseen tuo rahtikustannusten kohoaminen ja kuljetuskapasiteetin riittävyys. Kokonaisuutena Suomen sahatavaran viennin odotetaan kasvavan kuluvana vuonna 9,3 miljoonaan kuutiometriin. Sahatavaran keskimääräisen vientihinnan ennakoidaan puolestaan vahvistuvan kaksi prosenttia.

Lähteet: Tulli ja Luke.

Mänty- ja kuusisahatavaran viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain, 2015/I–2017/Ie.

Yhdysvaltojen ja Kanadan välinen havusahatavaran tullikiista muuttaa kauppavirtoja

Yhdysvaltojen ja Kanadan välinen havusahatavaran tullikiista jatkuu. Yhdysvaltain kauppaministeriö asetti 19,88 prosentin tasoitustullit kanadalaiselle sahatavaravarakalle huhtikuussa 2017 ja niitä mahdollisesti sovelletaan takautuvasti. Näiden lisäksi Yhdysvaltojen odotetaan asettavan noin 10 prosentin polkumyyntitullit kesäkuun aikana. Jo aiemmin määrättiin tiettyjä kanadalaisia yrityksiä koskevat polkumyyntitullit, joiden suuruus vaihtelee 3–24 prosentin välillä. Kanada on ilmoittanut aloittavansa oikeustoimet Yhdysvaltojen tullipäätösten johdosta.

Tasoi- ja polkumyyntitullit heikentävät kanadalaisten sahatavaran tuottajien kilpailukykyä ja voittoja Yhdysvaltojen markkinoilla. Niillä odotetaan olevan myös vaikutuksia havusahatavaran kansainvälisiin kauppavirtoihin. Kanadalaisen sahatavaran vienti Yhdysvaltoihin on viime vuosina kasvanut sahatavaran kysynnän vilkastuttua rakentamisen elpymisen myötä. Vientiä on myös tukenut Kanadan dollarin heikentyminen suhteessa Yhdysvaltojen dollariin. Sahatavaravirtojen suuntautuminen Kanadasta Yhdysvaltoihin on näkynyt kanadalaisen sahatavaran markkinaosuuden laskuna Kiinassa, jossa varsinkin venäläinen sekä pienemmässä määrin pohjoiseurooppalainen sahatavara on vahvistanut asemiaan. Yhdysvaltojen ja Kanadan välinen tullikiista mahdollisesti kääntää kanadalaisen sahatavaran vientiä takaisin kohti Kiinaa, mutta merkittävimpien vaikutusten arvioidaan näkyvän Yhdysvaltojen sahatavaramarkkinoilla niin hintakehityksessä kuin sahatavaran tuonnin jakautumisessa lähtömaiden kesken. Yhdysvalloissa asuinrakentamisen suhdannenäkymät ovat vahvat ja sahatavaran kysynnän odotetaan edelleen kasvavan. Kysynnän tyydyttämiseksi maahan joudutaan tuomaan lisääntyviä määriä sahatavaraa, ja kanadalaiselle sahatavaralle asetetut tullit tuovat paineita sahatavaran markkinahinnan kohoamiseen. Tämän ennakoitaan toisaalta tukevan kanadalaisen sahatavaran viennin jatkumista Yhdysvaltoihin ja toisaalta kasvattavan eurooppalaisten sahatavaran tuottajien kiinnostusta Yhdysvaltojen markkinoita kohtaan. Vuoden 2017 ensimmäisen neljänneksen lukujen perusteella sahatavaran tuonti Yhdysvaltoihin etenkin Saksasta ja Ruotsista on kasvanut voimakkaasti edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Sen sijaan Suomesta sahatavaraa ei Yhdysvaltoihin alkuvuonna 2017 ole viety lukuun ottamatta vähäistä määrää höyläsahatavaraa.

Sahatavaran kulutus nousuun kotimaassa?

Suomessa sahatavaran kulutus oli 2000-luvun alimmalla tasolla 3,1 miljoonaa kuutiometriä vuonna 2015. Vuonna 2016 sahatavaran kulutus vahvistui hieman 3,2 miljoonaan kuutiometriin. Sahatavaran kotimaan kulutus on siten noin 2 miljoonaa kuutiometriä pienempi kuin ennen vuotta 2008. Rakennusteollisuus RT ennustaa rakentamisen kasvuvauhdin hidastuvan vuonna 2017 viime vuoden korkealta tasolta. Rakennusryhmittäin kehityskuluissa on kuitenkin eroja. Kerrostalorakentamisessa rakennusaloitusten määrän odotetaan vuonna 2017 pienenevän edellisvuodesta. Sen sijaan omakotirakentamisen ennustetaan kääntyvän viimein kasvuun. Omakotialoitusten lukumäärä kasvaa RT:n mukaan kuusi prosenttia vuonna 2017. Tämä tukee sahatavaran kulutuksen kasvua kotimaassa.

Sahatavaran viennin hyvän vedon ja sahatavaran kotimaan kulutuksen vahvistumisen myötä sahatavaran tuotanto oli vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä 15 prosenttia edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa korkeammalla tasolla. Koko vuoden 2017 sahatavaran tuotannon ennakoidaan päättyvän 12,4 miljoonaan kuutiometriin. Edellisen kerran Suomessa tuotettiin sahatavaraa yhtä paljon ennen finanssikriisiä vuonna 2007. Sahatavaran tuotannon ennätysvuonna 2003 sahatavaraa tuotettiin 13,7 miljoonaa kuutiometriä. Suomessa investoidaan vuonna 2017 niin sahatavaran kuin jatkojalosteiden, kuten CLT:n, tuotantoon.

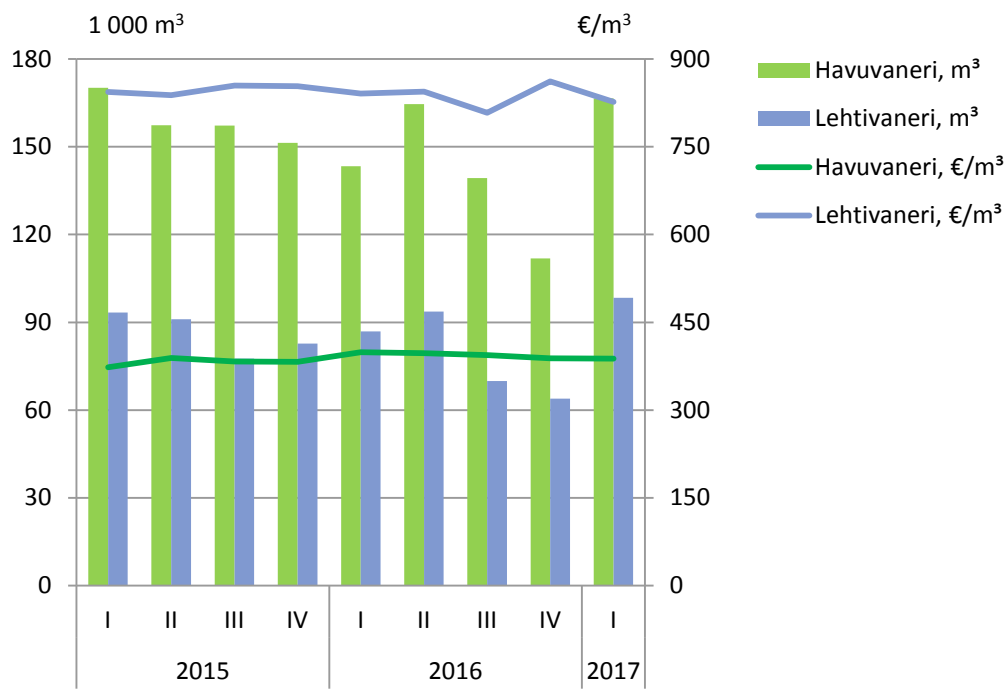
Vanerin tuotannon ja viennin lasku taittuu

Vuonna 2016 vanerin tuotanto- ja vientimäärät laskivat hieman, kun taas keskimääräinen vientihinta nousi kaksi prosenttia. Markkinatilanne kohentui vanerin viennin päämarkkina-alueella Euroopassa, ja kysyntä vahvistui niin rakentamisessa kuin teollisissa käyttökohteissa. Myönteinen kehitys on jatkunut, ja vuoden 2017 ensimmäisellä neljänneksellä vanerin vienti oli 15 prosenttia ja tuotanto 17 prosenttia edellisvuoden vastaavaa ajankohtaa korkeammalla tasolla. Koko vuoden 2017 osalta sekä vanerin tuotannon että viennin odotetaan nousevan viisi prosenttia edellisvuodesta. Sen sijaan vanerin keskimääräinen vientihinta laskee hieman. Investointeja on Suomessa tehty ja suunnitteilla etenkin viilupuukapasiteettiin. Stora Enson Varkauden LVL-tehdas on ylösajovaiheessa, ja sen odotetaan saavuttavan täyden tuotannon vuonna 2018. Metsä Wood on puolestaan ilmoittanut yhteensä 100 miljoonan euron investointiohjelmasta, joka toteutuessaan lisää niin LVL:n kuin havuvanerin tuotantoa Suomessa.

Saha- ja vaneriteollisuuden tuotanto ja vienti 2015–2017e, 1 000 m³ (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla).

	Tuotanto			Vienti		
	2015	2016	2017e	2015	2016	2017e
Havusahatavara	10 600	11 400	12 400	7 866	8 620	9 300
	-3	7	9	5	9	8
Vaneri	1 150	1 140	1 200	981	940	990
	-1	-1	5	-2	-4	5

Lähteet: Metsäteollisuus ry, Tulli ja Luke.

Lähteet: Tulli ja Luke.

Havu- ja lehtivanerin viennin määrä ja keskihinta neljännesvuosittain, 2015/I–2017/Ie.

Havusahatavaran ja vanerin nimelliset keskivientihinnat ja muutosprosentit edellisvuodesta.

	2015	2016	2017e
Havusahatavara	4 (197 €/m ³)	-4	2
Vaneri	2 (545 €/m ³)	2	-1

Lähteet: Tulli ja Luke.

Massa- ja paperiteollisuus

Riitta Hänninen

Paperin hinnoissa nousupaineita vientimarkkinoilla

Sellun maailmanmarkkinahintojen kääntynyt nousuun viime vuoden lopulla ostosellusta riippuvaisen paperintuottajien kustannukset ovat nousseet, mikä yhdessä muiden raaka-ainekustannusten lisääntymisten kanssa on lisännyt nousupaineita paperin hintoihin. Suomen päävientimarkkinoilla Euroopassa myös joidenkin paperilaatujen kysyntä on Euro-Graphin mukaan hieman vahvistunut tammi-maaliskuun 2017 aikana. Tosin viime vuoden ensimmäiseen neljännekseen verrattuna paperin kokonaiskulutus Euroopassa on alentunut parin prosentin verran.

Hienopaperin hinnat ovat kääntyneet nousuun ja useat paperin tuottajat Euroopassa ovat ilmoittaneet pyrkimyksistään nostaa hintoja lisää kesäkuun loppupuolen toimituksissa, kun sellun hinta on noussut. Aikakauslehtipaperin viime vuoden laskeva hintakehitys Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa on alkuvuonna 2017 tasoittunut. Myös aikakauslehtipaperin tuotannossa kustannukset ovat nousseet, kun kierrätyspaperi on kallistunut. Paperin hintojen nousua rajoittaa kuitenkin ylitarjonta, joka on aikakauslehtipaperilla suurempaa kuin hienopaperilla. Vaikka tänä vuonna Euroopassa on suunnitelmia sulkea lisää SC-paperikapasiteettia, tarjonta ei välttämättä supistu samassa suhteessa, kun tuotantoa voidaan lisätä jäljelle jäävissä yksiköissä. Kiinassa papereiden hintoja on nostanut tuotantokapasiteetin vähentyminen. Uutta kapasiteettia ei ole tullut samaan tahtiin kuin vanhentuneita ja ympäristölle haitallisia tehtaita on suljettu. Kiinassakin paino- ja kirjoituspaperin hintakehitykseen on vaikuttanut myös raaka-aineiden hintojen nousu.

Maailmalla sähköinen viestintä vähentää pitkällä aikavälillä paino- ja kirjoituspaperin kysyntää, mutta toisaalta verkkokaupan kasvu lisää pakkauspapereiden ja -kartonkien tarvetta. Kasvussa on myös erikoispapereiden ja monenlaisiin pakkauksiin käytettävän pakkauspaperin sekä kotitalous- ja hygieniapapereiden kysyntä. Kuluttajatuotteiden kasvavat markkinat lisäävät tarrapapereiden ja -materiaalien kysyntää, ja esimerkiksi lämpöherkkää paperia kysytään ruoka- ja lääkepakkauksiin sekä tarroihin, joissa vaaditaan selkeää painatusjälkeä.

Suomen paperin vientitulosta valtaosa tulee edelleen perinteisen paino- ja kirjoituspaperin viennistä, mutta massa- ja paperiteollisuudessa lopputuotteiden kysynnän muutokset ovat jo muuttaneet ja muuttavat edelleen tuotannon ja viennin koostumusta. Kartongin ja markkinasellun tuotanto ja vienti ovat kasvaneet paperin tuotannon ja viennin vähentyessä. Viime vuonna paino- ja kirjoituspaperin arvo-osuus massa- ja paperiteollisuuden viennistä oli 40 prosenttia, kun se vielä vuonna 2010 oli yli puolet.

Vaikka viime vuosien paperikoneiden sulkemiset Suomessa, muualla Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa ovat vähentäneet tarjontaa merkittävästi, papereiden hinnat laskivat useimmilla markkinoilla lähes koko viime vuoden ajan. Sama kehitys näkyi Suomen paperin viennin yksikköhinnassa, jonka lasku kuitenkin taittui viime vuoden lopulla. Koko vuoden 2016 yksikköhinta jäi edellisvuoden tasolle. Vuonna 2017 paperin hinnan vahvistumisen Euroopassa arvioidaan nostavan myös Suomen viennin keskihintaa loppuvuotta kohti mentäessä. Keskihinta jää kuitenkin vuonna 2017 lähelle viime vuoden tasoa. Edellytyksiä suuremmalle hintojen nousulle antaisi paperin tuotantokapasiteetin merkittävämpi väheneminen Euroopassa. Tänä vuonna euron heikkenemisestä ei odoteta tukea paperin eurohintoihin.

Viime vuonna Suomen paperin vientimäärä aleni 7 prosenttia, kun taustalla vaikuttivat aleneva kysyntä ja edellisvuonna Suomessa tehdyt merkittävät tuotantokapasiteetin sulkemiset. Euro-Graphin mukaan paino- ja kirjoituspaperin kulutus laski viime vuonna Euroopassa noin 4 prosenttia. Suomen vientimäärien lasku on jatkunut alkuvuonna 2017, ja myös koko vuonna paperin viennin ja tuotannon arvioidaan vähenevän hieman viime vuodesta.

Verkkokauppa ja pikaruoan suosio lisäävät pakkauskartongin kysyntää

Pakkaustuotteiden kysyntä kasvaa maailmalla verkkokaupan myötä, väestön kaupungistuessa, tulojen noustessa sekä osto- ja ruokakulttuurin muuttuessa. Euroopassa pakkauskartonkien kysynnän on ennustettu kasvavan 6 prosentin vuosivauhtia vuoteen 2020 mennessä, ja nopeinta kasvu on Itä-Euroopassa. Taustalla vaikuttaa pikaruoan ja kotiin toimitettavan ravintolaruoan suosion kasvu. Euroopan maista Saksassa on suurimmat pikaruokamarkkinat. Myös ravintolatoimiala on muutoksessa ja pyrkii kehittämään uusia muotoja tarjota ruokaelämyksiä yhä enenevässä määrin kotiin toimitettuna.

Suomessa kartonkiteollisuuden investoinnit ovat kohdistuneet ensikuidusta valmistettaviin korkealaatuisiin kuluttajapakkauskartonkeihin sekä keveisiin ruoka- ja nestepakkauksiin, jotka vastaavat hyvin kasvussa olevaan kysyntään. Euroopassa tuotetaan puolestaan paljon kierrätyskuituun pohjautuvaa aaltopahvin raaka-ainetta. Kartongin tarjonta on kasvanut merkittävästi kysyntään nähden, kun paperikoneita on muutettu tuottamaan kartonkia. Tarjonnan kasvu on pitänyt kartongin hintakehityksen maltillisena.

Vuonna 2016 kartongin osuus Suomen massa- ja paperiteollisuuden viennin arvosta oli lähes kolmannes, ja vientimäärä kasvoi kysynnän ja kapasiteetin lisääntyessä. Vuoden 2015 loppusyksyllä käynnistyi Stora Enson Varkauden tehtaiden kraftlinerikone (390 000 t/v). Lisäksi Tainionkosken nestepakkauskartonkikoneen tuotantokykyä nostettiin 20 000 tonnilla vuodessa. Alkuvuonna 2017 Stora Enso on ilmoittanut investoivansa kuluttajapakkauskartonkitehtaisiinsa Imatralla ja Inkeröissä sekä Ruotsin Forsissa jatkaakseen mikrokuitusellun (MFC) kaupallistamista ja nopeuttaakseen tuotekehitystä. Kotkamills kehittää muun muassa uutta muovitonta kuppikartonkia. Vuoden 2016 kesällä käynnistyi Kotkamillsin aikakauslehtipaperista kartongille muutettu kone (400 000 t/v), joka tuottaa taive- ja suojakerroskartonkia. Varkauden ja Kotkan tehtaot vaikuttavat osaltaan vuoden 2017 tuotantomahdollisuuksiin. Varkauden tehtaon on arvioitu saavuttavan täyden tuotannon vuoden 2017 jälkipuoliskolla.

Tammi-maaliskuussa 2017 Suomen kartongin vienti kasvoi 7 prosenttia viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Päämarkkinoille Euroopan unioniin kasvua oli 8 prosenttia. Suurimmista yksittäisistä vientimaista vienti kasvoi Saksaan ja Britanniaan, mutta väheni Venäjälle. Kiinaan Suomen kartongin vientimäärät ovat olleet pieniä, mutta tammi-maaliskuussa 2017 vientimäärät kasvoivat sinne noin kolmanneksen verrattuna viime vuoden vastaavaan aikaan. Talouskasvun jatkuessa Euroopassa ja Aasiassa Suomen kartongin viennin ja tuotannon arvioidaan kasvavan tänä vuonna 6 prosenttia.

Kartongin viennin keskihinta jäi tammi-maaliskuussa 2017 hieman alle viime vuoden tammi-maaliskuun hinnan. Viennin keskihinta päämarkkinoille Euroopan unioniin nousi hieman, mutta aleni Aasian viennissä. Vaikka kysynnän arvioidaan tänä vuonna vientimarkkinoilla kasvavan, runsas tarjonta Euroopan päävientimarkkinoilla rajoittaa hintojen nousua. Suomen viennin keskihinnan arvioidaan vuoden 2017 loppua kohti hieman nousevan.

Sellumarkkinoilla Kiinan kysyntä nostaa hintaa

Alkuvuonna 2017 sellulaatujen hinnat ovat maailmanmarkkinoilla nousseet. Lyhytkuitusellun hinnat ovat nousseet jyrkästi jo useamman kuukauden ajan, ja myös Suomelle tärkeän vientituotteen, havusellun, hinta on ollut loivassa nousussa. Kiinan kasvava sellun kysyntä on vaikeuttanut Euroopassa sellun saatavuutta samalla kun sen tarve on pysynyt korkealla paperiteollisuuden tuotannon ollessa odotettua paremmalla tasolla ja kartongin tuotannon lisääntyessä.

Sellun hinnan nousun kestoa on vaikea arvioida, mutta nousu taittunee Kiinan varastojen täytyessä loppuvuotta kohti. Maailmanmarkkinahintojen nopeat vaihtelut ovat olleet sellumarkkinoilla arkipäivää ja syinä muutoksiin voi olla vaihtelut sellun tuotannossa, varastoissa, loppukäytössä ja

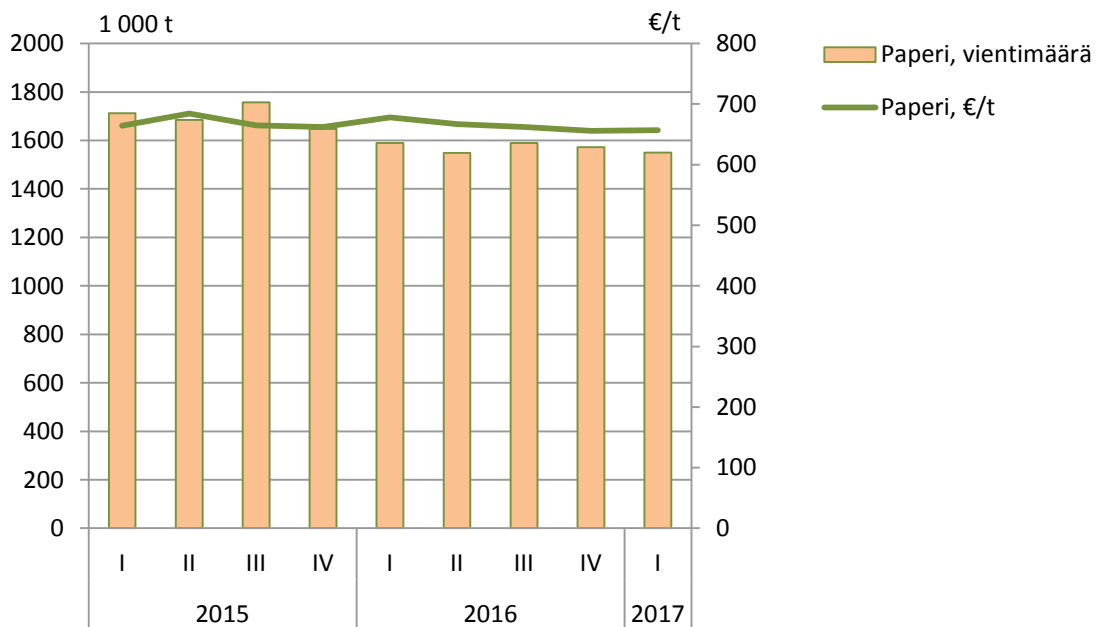
markkinaodotuksissa. Ostajat pienentävät varastoja, jos odottavat hintojen olevan laskussa ja päinvastoin. Myös osittainen substituutiomahdollisuus sellulajien välillä vaikuttaa hintavaihteluihin.

Lehtisellun tuotantokapasiteetti on maailmalla kasvanut merkittävästi jo usean vuoden ajan aiheuttaen ajoittain myös ylitarjontaa. Kuluvana vuonna lehtisellun markkinoilla vaikuttaa ainakin APP/OKI:n viime vuonna Indonesiassa avattu tehdas, jonka lopullinen kapasiteetti nousee myöhemmin 2,8 miljoonaan tonniin vuodessa. Havusellun kapasiteetti on kasvanut maailmalla lehtisellua hitaammin. Seuraavan parin vuoden aikana havusellun kapasiteettia on kuitenkin arvioiden mukaan tulossa lisää noin 2,4 miljoonaa tonnia.

Suomessa valmistuivat vuoden 2015 lopussa UPM:n Kymen ja Stora Enson Varkauden tehtaiden investoinnit, jotka lisäsivät sellukapasiteettia yhteensä noin 250 000 tonnilla. Metsä Fibren Äänekosken biotuotetehdas lisää kapasiteettia vielä 770 000 tonnia, ja tehtaalla on suunniteltu käynnistyvän vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä.

Suomen sellun tuotannosta pääosa käytetään kotimaan paperi- ja kartonkiteollisuudessa. Viime vuonna sellun osuus massa- ja paperiteollisuuden viennin arvosta oli lähes viidennes. Suomen markkinasellun vientimäärä kasvoi 10 prosenttia, mutta viennin keskihinta putosi 13 prosenttia sellun maailmanmarkkinahinnan laskiessa. Tammi-maaliskuussa 2017 vientimäärien kasvu jatkui Kiinan kysynnän vetämänä. Kiinaan vietiin 10 prosenttia enemmän sellua kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Myös viennin keskihinta Kiinaan nousi. Euroopan unioniin vientimäärät sen sijaan hieman vähenivät ja keskihinta jäi alle viime vuoden tammi-maaliskuun hinnan. Suomen sellun vientimäärästä noin puolet suuntautuu Euroopan unionin maihin. Vienti Kiinaan on kasvanut nopeasti ja Kiinan osuus on jo kolmannes Suomen viennistä.

Taloukasvun jatkuessa Suomen vientimarkkinoilla valkaistun havusellun viennin arvioidaan tänä vuonna kasvavan noin 6 prosenttia. Vientimahdollisuuksia on lisännyt paperin tuotannon väheneminen Suomessa ja havusellun tuotantokapasiteetin kasvu. Alkuvuoden maailmanmarkkinahinnan nousun arvioidaan nostavan myös Suomen viennin keskihintaa hieman tänä vuonna.

Lähteet: Tulli ja Luke

Paperin vientimäärät ja keskihinnat neljännesvuosittain 2015/I–2017/Ie.

Massa- ja paperiteollisuuden tuotanto ja vienti 2015–2017e, 1 000t (muutosprosentit edellisvuodesta lukujen alla).

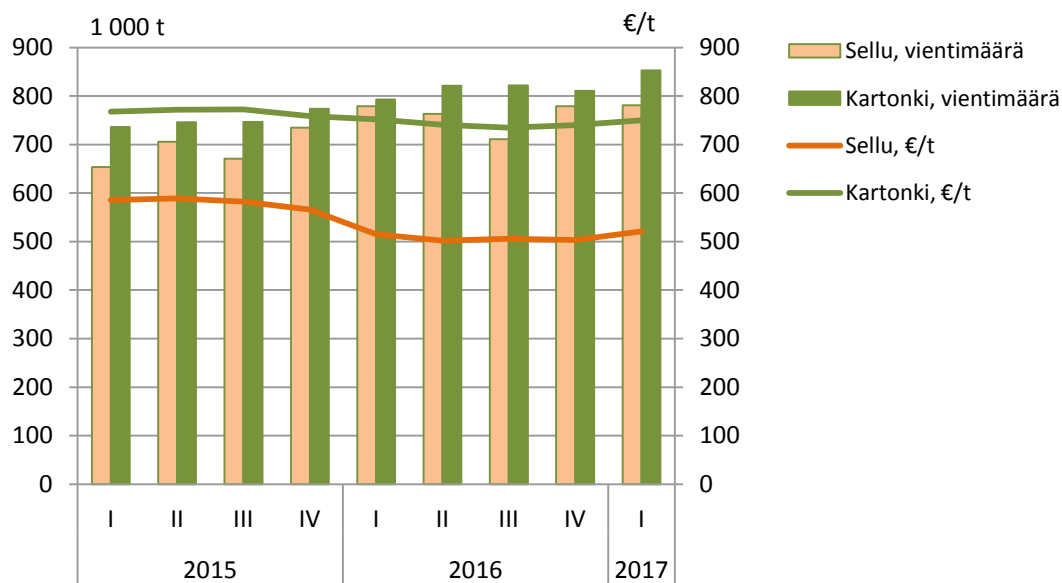
	Tuotanto			Vienti		
	2015	2016	2017e	2015	2016	2017e
Sellu	7 120	7 460	7 700	2 765	3 034	3 220
%	2	5	3	4	10	6
Paperi	7 250	6 810	6 600	6 803	6 299	6 100
%	-3	-6	-3	-3	-7	-3
Kartonki	3 070	3 340	3 550	3 003	3 248	3 450
%	4	9	6	8	8	6

Lähteet: Metästeollisuus ry, Tulli ja Luke

Massa- ja paperituotteiden nimelliset keskivientihinnat ja muutosprosentit edellisvuodesta 2015–2017e.

	2015	2016	2017e
Sellu	8 (580 €/t)	-13	3
Paperi	2 (669 €/t)	0	1
Kartonki	0 (767 €/t)	-3	1

Lähteet: Tulli ja Luke.

Lähteet: Tulli ja Luke

Kartongin ja valkaistun sulfaattisellun vientimäärät ja keskihinnat neljännesvuosittain 2015/I–2017/Ie.

Raakapuumarkkinat

Jussi Leppänen ja Esa Uotila

Hakkuiden ja puukaupan kasvu jatkuu

Vuoden 2017 talven sää oli koko maassa keskimääräistä lauhempi ja puunkorjuun kannalta kahtiajakoinen. Keskisessä ja pohjoisessa Suomessa puunkorjuukelit olivat erinomaiset kireiden pakkasten vähäisyyden ja normaalin lumipeitteen vuoksi. Sen sijaan eteläisimmässä Suomessa normaalia leudompi talvi aiheutti lumipeitteen ja roudan jäämisen ohueksi. Lauhaa talvea seurasi hakkuiden ja puutavaran kuljetusten kannalta edullinen kylmä kevät, ja myös kelirikko jäi eteläisimmässä Suomessa hyvin lyhyeksi.

Tammi-maaliskuussa 2017 teollisuuspuun hakkuut olivat yhteensä 20 miljoonaa kuutiometriä. Yksityismetsissä hakkuut olivat 17,1 ja Metsähallituksen ja yhtiöiden metsissä 2,9 miljoonaa kuutiometriä. Kysytyin puutavaralaji oli mäntykuitupuu, jota hakattiin 5,1 miljoonaa kuutiometriä. Sitä seurasivat kuusitukki 4,2, kuusikuitupuu 3,7, koivukuitupuu 3,6, mäntytukki 3,0 ja koivutukki 0,4 miljoonan kuutiometrin hakkuumäärillä.

Kuluvan alkuvuoden hakkuumäärien vertailua vuodentakaiseen vaikeuttaa tilastoinnin uudistus. Vuoden 2017 alusta metsänhoitoyhdistykset ja niiden perustamat yhtiöt ovat olleet mukana puun ostajina teollisuuspuun hakkuiden kuukausitilastoinnissa, mikä on lisännyt tilastoituja hakkuita. Aikaisemmin teollisuuspuun hakkuut jäivät tilastoimatta sellaisten yritysten osalta, joilla ei ollut puunhankintaa suoraan metsänomistajilta, mutta joille metsänhoitoyhdistykset toimittivat puun. Teollisuuspuun hakkuiden vuositilastossa korjaus tehtiin ensimmäisen kerran jo vuonna 2015, mutta kuukausitilastossa vasta vuoden 2017 alusta alkaen. Tilastoinnin uudistusta käsiteltiin tarkemmin syksyllä 2016 julkaistussa Metsäsektorin suhdannekatsauksessa.

Jos tammi-maaliskuun 2017 teollisuuspuun hakkuita verrattaisiin suoraan vuodentakaiseen, hakkuiden voitaisiin tulkita kasvaneen peräti viidenneksellä ja kuitupuun hakkuiden suhteessa enemmän kuin tukkipuun hakkuiden. Kun metsänhoitoyhdistysten kuukausittain korjaama puu arvioidaan taakautuvasti vuodelle 2016, keskimääräinen kuluvan vuoden ensimmäisen neljänneksen hakkuiden kasvu jää todennäköisesti noin 10 prosenttiin. Keskimääräistä enemmän ovat kasvaneet kuusitukin, kuusikuitupuun ja koivutukin hakkuut. Tukkipuun hakkuut ovat todennäköisesti kasvaneet suhteessa hieman enemmän kuin kuitupuun. Aiempien vuosien aliarvioista huolimatta hakkuut ovat ensimmäisellä neljänneksellä kasvaneet joka vuosi viimeisten vuosien aikana.

Yksityismetsien puukauppa on ollut tammi-huhtikuussa kymmeneksen vuodentakaista suurempaa ja yhteensä 12,8 miljoonaa kuutiometriä. Tukkipuukaupan kasvu oli 16 ja kuitupuukaupan 6 prosenttia. Toisin kuin teollisuuspuun hakkuissa, puukaupassa mäntytukin määrät ovat kasvaneet eniten, noin viidenneksellä, ja kuusitukin hieman vähemmän, noin kuudenneksellä. Kuitupuista mäntykuitupuun kauppamäärät olivat kasvaneet noin kymmeneksellä ja kuusi- ja koivukuitupuun määrät selvästi vähemmän. Toukokuulle ulottuvan Metsäteollisuus ry:n viikkoseurannan mukaan puukaupan kasvu on kesää kohden selvästi hidastunut ja kokonaismäärä oli viikolla 20 enää neljä prosenttia vuodentakaista edellä.

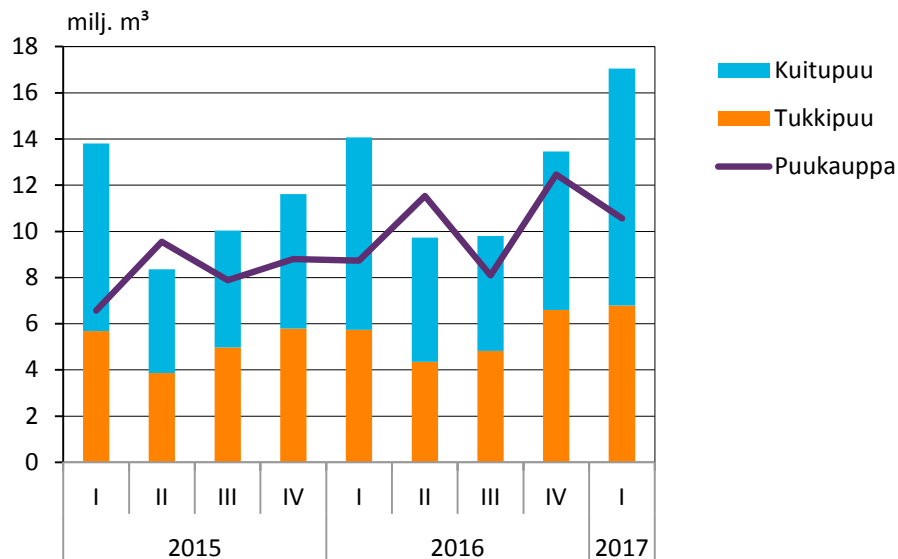
Sahatavaran kasvava kysyntä on kohdistunut puumarkkinoilla erityisesti kuusitukkiin mutta myös mäntytukkiin. Viime vuosien melko vakaat ja osittain alentuneet kantohinnat ovat pääosin kääntyneet alkuvuoden 2017 aikana nousuun. Kuusitukilla nousu alkoi jo vuoden 2016 aikana. Sekä kuusitukilla että kuusikuitupuulla tammi-huhtikuun 2017 keskimääräinen kantohinta on noussut 4 prosenttia vuodentakaisesta. Mäntytukilla nousu oli 2 ja mäntykuitupuulla 3 prosenttia. Koivutukin kantohinta on vielä toistaiseksi sama kuin vuosi sitten ja koivukuitupuun kantohinta on noussut prosentin.

Vuonna 2017 hakkuut uuteen ennätykseen

Sahatavaran ja erityisesti kuusisahatavaran kysynnän kasvu on jo useamman vuoden ajan perustunut Kiinan talouskehitykseen, mikä on heijastunut suoraan tukkipuun markkinoille. Havusellun kysynnän kasvun myötä kuitupuuta käyttävän teollisuuden investoinnit ovat lisänneet ja lisäämässä erityisesti mäntykuitupuun kysyntää. Talouskasvun nopeutuminen on parantanut myös kuusikuitupuuta käyttävän paperiteollisuuden kysyntää samalla kun kuusikuitupuuta käytetään lisääntyvästi myös havusellun raaka-aineena.

Kokonaisuutena tukkipuun hakkuiden ennustetaan kuluvana vuonna kasvavan 7 prosenttia yli 27 miljoonaan kuutiometriin. Hakkuut lisääntyvät eniten kuusitukilla, jonka kantohinnan ennustetaan nousevan kolme prosenttia vuodentakaisesta. Kuusitukin ennustettu vuoden keskikantohinta 57 euroa kuutiometriltä on hieman korkeampi kuin kertaakaan sitten finanssikriisin jälkeisinä vuosina 2009–2016, mutta reaalisesti pari euroa alempi kuin vuonna 2011. Mäntytukin kantohinnan ennustetaan nousevan maltillisemmin. Koivutukin kantohinnan ennakoidaan säilyvän suunnilleen viime vuoden tasolla.

Kuluvana vuonna kuitupuiden hakkuut kasvavat prosentin lähes 36 miljoonaan kuutiometriin, mikä on aikaisempien tilastointien puutteekin huomioon ottaen uusi kuitupuun hakkuiden ennätys. Selityksenä on sekä mänty- että kuusikuitupuun kasvava kysyntä erityisesti sellun ja kartongin valmistukseen. Paperintuotannon väheneminen on laskenut mekaanisen massan valmistukseen tarvittavan tuoreen kuusikuitupuun kysyntää. Kuusikuitupuun kantohinta kääntyi pitkällisestä laskusta hienoiseen nousuun jo vuonna 2016 ja kuluvana vuonna myös mäntykuitupuun hinta on kääntynyt nousuun. Koivukuitupuun hinnan odotetaan seuraavan mäntykuitupuun hintaa. Keskeisin mänty- ja kuusikuitupuun hakkuita lisäävä tekijä on Äänekosken biotuotetehtaan valmistuminen vuoden 2017 kolmannella neljänneksellä. Tehtaan kuitupuun käyttöä lisäävä vaikutus täydessä toiminnassa on noin neljä miljoonaa kuutiometriä havukuitupuuta vuodessa.

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Luke

Yksityismetsien teollisuuspuun hakkuut ja puukauppa neljännesvuosittain 2015/I–2017/I. Vuosien 2015–2016 teollisuuspuun neljännesvuosittaisista hakkuista puuttuu metsänhoitoyhdistysten korjaaman puun määrä selaisille yrityksille, joilla ei ole omaa puunhankintaa suoraan metsänomistajilta.

Puun tuonnin ennustetaan laskevan kuluvana vuonna kolmisen prosenttia ja tuontimäärän jäävän yhdeksään miljoonaan kuutiometriin. Noin neljä viidesosaa puun tuonnista tulee Venäjältä. Kokonaisuudessaan teollisuuspuun kotimaan hakkuiden ja puun tuonnin yhteismäärän ennakoidaan kasvavan kotimaan hakkuiden lisääntymisen ansiosta hieman yli 72 miljoonaan kuutiometriin, mikä on kolme prosenttia vuoden 2016 – lopullisen teollisuuspuun hakkuutilaston puuttuessa – vielä arvonvaraista määrää suurempi.

Vuonna 2015 Sipilän hallitusohjelmaan kirjattiin tavoite lisätä puun käyttöä 15 miljoonaa kuutiometriä, mikä on Kansallisen metsästrategian 2025 tavoite vuoden 2013 lähtötasolta vuoteen 2025 mennessä. Vuosina 2013–2014 teollisuuspuun hakkuut olivat tilastojen mukaan noin 56 miljoonaa kuutiometriä. Nyt arviot ja ennusteet teollisuuspuun hakkuista vuosille 2016 ja 2017 ovat 61–63 miljoonaa kuutiometriä. Yhteensä hakkuiden ennustetaan kuluvana vuonna olevan noin 7 miljoonaa kuutiometriä vuoden 2013 hakkuista suurempia, eli noin puolet Kansallisen metsästrategian tavoitteesta vuodelle 2025. Merkittävä osa tästä on kuitenkin tilastoinnin muutoksesta johtuvaa.

Teollisuuden puunhankinta 2015–2017e.

Raakapuulaji/ omistajaryhmä	2015 milj. m ³	2016 milj. m ³	Muutos %	2017e milj. m ³	Muutos %
Teollisuuspuun hakkuut, yht.	58,5	60,9	4	63,3	4
Yksityismetsät ¹	48,1	50,2	4	52,5	4
Yhtiöt ja Metsähallitus	10,4	10,7	3	10,8	1
Tukkipuu	24,6	25,5	4	27,4	7
Kuitupuu	33,9	35,4	4	35,9	1
Raakapuun tuonti	9,1	9,3	2	9,0	-3
Teollisuuspuun hakkuut ja raakapuun tuonti	67,6	70,2	4	72,3	3

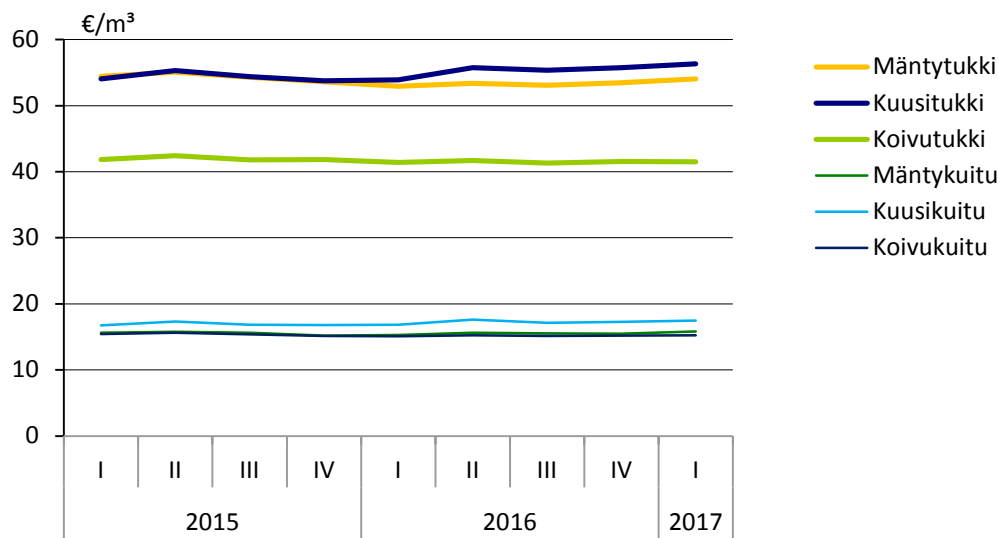
¹ Sisältää kunnat, seurakunnat ym. Vuoden 2016 teollisuuspuun hakkuut on vielä arvio.

Lähteet: Luke ja Tulli

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat 2015–2017e.

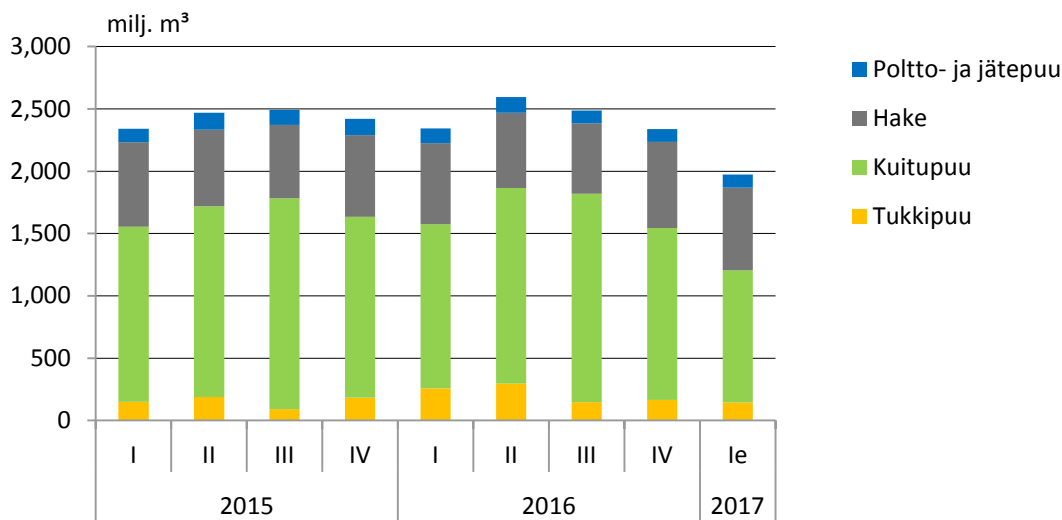
Puutavaralaji	2015 €/m ³	2016 €/m ³	2016/2015 %	2017e €/m ³	2017e/2016 %
Mäntytukki	54,4	53,3	-2	54,5	2
Kuusitukki	54,5	55,3	1	57,0	3
Koivutukki	42,0	41,5	-1	41,5	0
Mäntykuitu	15,6	15,5	-1	15,9	3
Kuusikuitu	16,9	17,3	2	17,7	2
Koivukuitu	15,4	15,2	-1	15,3	1

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Luke

Lähteet: Metsäteollisuus ry ja Luke

Yksityismetsien keskimääräiset kantohinnat neljännesvuosittain 2015/I–2017/I.

Lähteet: Tulli ja Luke

Puun tuonti neljännesvuosittain 2015/I–2017/Ie.

Kuutio.fi aloittanut, kiista metsävaratiedosta jatkuu

Vuoden 2013 alkupuoliskolla aloitti toimintansa metsänomistajien toteuttama Puumarkkinat.fi - puukaupan verkkopalvelu. Palvelussa tarjottiin puunostajille leimikoita, jotka perustuivat metsänhoitoyhdistysten tekemiin puunmyyntisuunnitelmiin ja metsänhoitoyhdistysten valtakirjakaupat siirtyivät vähitellen tarjottavaksi palvelun kautta. Vuonna 2015 metsänomistajat päättivät yhdistää voimansa puunostajien kanssa Suomen Puukauppa osakeyhtiöön ja Puumarkkinat.fi -verkkopalvelun pohjalle alettiin rakentaa uutta yhteisesti omistettua ja hallinnoitua puukauppapaikkaa. Palvelun rakentamista on tukenut myös valtio merkittävällä panoksella.

Kehitystyön tuloksena Puumarkkinat.fi sulkeutui toukokuun alussa ja toukokuun puolivälissä toimintansa aloitti uusi verkkopalvelu Kuutio.fi. Palvelun markkinointi ei ole sujunut toivotulla tavalla, osin Suomen Puukauppa Oy:ssä tulneiden viime hetken omistajanvaihdosten ja siitä seuranneiden tiedotusongelmien takia, osin palvelun sisällön ja hinnoittelun vuoksi. Näistä syistä osa metsänhoitoyhdistyksistä ei toistaiseksi ole ottanut uutta kauppapaikkaa käyttöönsä ja on palannut valtakirjakaupoissa sähköpostitse lähetettäviin tarjouspyyntöihin.

Yksittäiselle metsänomistajalle Kuutio.fi -verkkopalvelun käyttö on maksutonta. Toisin kuin esimerkiksi asiakkaana oleva metsänhoitoyhdistys, yksittäinen metsänomistaja ei kuitenkaan ainakaan toistaiseksi voi tarjota Kuutio.fi:n kautta yksittäistä maastossa arvioitua ja rajattua leimikkoa myyntiin, vaan palvelu on kytketty Metsäkeskuksen ylläpitämän Metsään.fi -verkkopalvelun pääosin maastossa tarkistamattomaan metsävaratietoon.

Alun perin Metsään.fi -verkkopalvelu rakennettiin metsänomistajakohtaisesti perittävän 60 euron vuosimaksun varaan. Metsänomistajia tuli palvelun asiakkaaksi kuitenkin sen verran vähän, että palvelun maksullisuudesta luovuttiin ja se päätettiin rahoittaa vuodesta 2015 alkaen kokonaisuudessaan julkisin varoin. Metsään.fi -verkkopalvelun tavoitteena onkin nykyään edistää hallituksen kärkihankkeen mukaisesti metsävaratiedon saatavuutta ja käyttöä.

Metsään.fi -metsävaratietoon liittyvät julkisuuspaineeet voivat realisoituessaan karkottaa osan metsänomistajista Kuutio.fi verkkopalvelusta. Tällä hetkellä Metsään.fi -verkkopalvelun tietosisältöä vaaditaan julkiseksi heinäkuussa 2016 saadun EU-komission lausunnon perusteella. Lausunto koskee ympäristötiedon saatavuudesta annetun direktiivin täytäntöönpanoa, sillä komissiossa on tulkittu, ettei laki metsäkeskuksen tietojärjestelmistä ole yhteensopiva direktiivin kanssa. Lakia Suomen metsäkeskuksen tietojärjestelmästä uudistetaan parhaillaan. Aikaisemmin ratkaisuksi tarjottu mahdollisuus poistaa kuviomuotoiset metsävaratiedot Metsäkeskuksen metsätietojärjestelmästä on osoittautunut oikeudellisesti ongelmalliseksi. Metsänomistajan nimi- tai yhteystietoja, tilanrajoja tai kiinteistötunnuksia ei ole tarkoitus julkistaa ilman metsänomistajan lupaa. Toisaalta tilanrajat ja kiinteistötunnukset ovat julkisia Maanmittauslaitoksen kartoissa ja verkkopalveluissa.

Tuloverolain muutokset on tehty ja Kemera-lakia selkeytetty

Vuoden 2017 alusta tuli voimaan viiden prosentin yrittäjävähennys tuloverolakiin liikkeen- ja ammatinharjoittajille, maa-, metsä- ja porotalouden harjoittajille sekä elinkeino- ja verotusyhtymille. Hallituksen esityksestä poiketen lopullisessa laissa metsätalouden tappiollisesta pääomatulosta ei tehdä vähennystä. Yrittäjävähennys alentaa metsätaloudessa pääomatuloverokantaa 30 prosentista 28,5 prosenttiin ja 34 prosentista 32,3 prosenttiin. Hankintatyön verollisesta arvosta yrittäjävähennystä ei voida tehdä. Yhteismetsissä yrittäjävähennystä vastaava vähennys otettiin huomioon alentamalla yhteisyyden verokantaa 28 prosentista 26,5 prosenttiin. Yrittäjävähennyksen ennakoidaan lisäävän hieman yksityismetsien puuntarjontaa.

Maataloutta harjoittamattomien yksityismetsänomistajien sukupolvenvaihdoksia pyritään lisäämään myös vuoden 2017 alusta voimaan tulleella tuloverolain metsälahjavähennyksellä. Metsälahjavähennykseen on oikeutettu luonnollinen henkilö, joka on saanut lain voimaan tultua lahjana vähintään arvostamislain mukaisen 30 000 euron (tai vähintään 100 hehtaarin) metsätilan tai osuuden metsätilasta ja maksanut saamastaan lahjasta lahjaveron. Lahja ei saa olla yhteislahja, eikä siihen saa olla sovellettu perintö- ja lahjaverolain sukupolvenvaihdoshuojennusta. Vähennyspohjaa ei muodostu metsätalouden kalustosta, rakennuksista tai rakennuspaikoista. Vähennystä ei saa myöskään perinnöstä. Vähennys on käytettävä viimeistään 15. verovuotena sen vuoden jälkeen, jona lahjoitus on tehty.

Metsälahjavähennys käsitetään vähämerkitykselliseksi eli *de minimis* -perusteiseksi valtiontueksi. Suomen Metsäkeskuksen verkkosivuille on avattu metsälahjavähennyspohjan laskemiseksi laskuri. Metsälahjavähennyksen ennakoidaan yhtenä lisävaihtoehtona lisäävän sukupolvenvaihdoksia metsätiloilla. Vaikutusarvioiden tekemistä hankaloittaa se, että vähennyspohjan tosiasialliset käyttämis-

mahdollisuudet ja lopullinen veroetu riippuvat lahjaveron perusteeksi asetetusta käyvästä arvosta, lahjaveroluokasta (I vai II) ja tilakohtaisista tekijöistä. Lisäksi luopuvan metsänomistajan lahjanantoikä voi käytännössä jäädä korkeaksi.

Kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (Kemera) muutos hyväksyttiin ja muutettu laki tuli voimaan huhtikuussa 2017. Muutoksen myötä taimikon varhishoidon ja nuoren metsän hoidon toteutusaika lyheni 12 kuukauteen. Lainmuutoksen myötä nuoren metsän hoidon rahoitusta koskenut lähes vuoden voimassa ollut hakusulku päättyi ja tukea saattoi jälleen hakea Suomen metsäkeskuksesta.

Kemera-tukeen on varattu kuluvalle vuodelle 56,23 miljoonaa euroa. Lisäksi viime vuonna hakusulun vuoksi käyttämättä jääneet 11 miljoonaa euroa on luvattu lisäbudjetin kautta. Uusien hankkeiden hyväksymiseen on myöntämisvaltuutta 81,6 miljoonaa euroa, josta 54,6 miljoonaa on varattu uusille taimikon varhishoitoon ja nuoren metsän hoitoon. Valmiiksi hyväksytyjä ennakkosuunnitelmia oli huhtikuussa jo 28 miljoonan arvosta. Tehtyjen muutosten ja rahoituspäätösten myötä Kemera-tukien myöntämisen odotetaan normalisoituvan.

Bioenergiamarkkinat

Johanna Routa

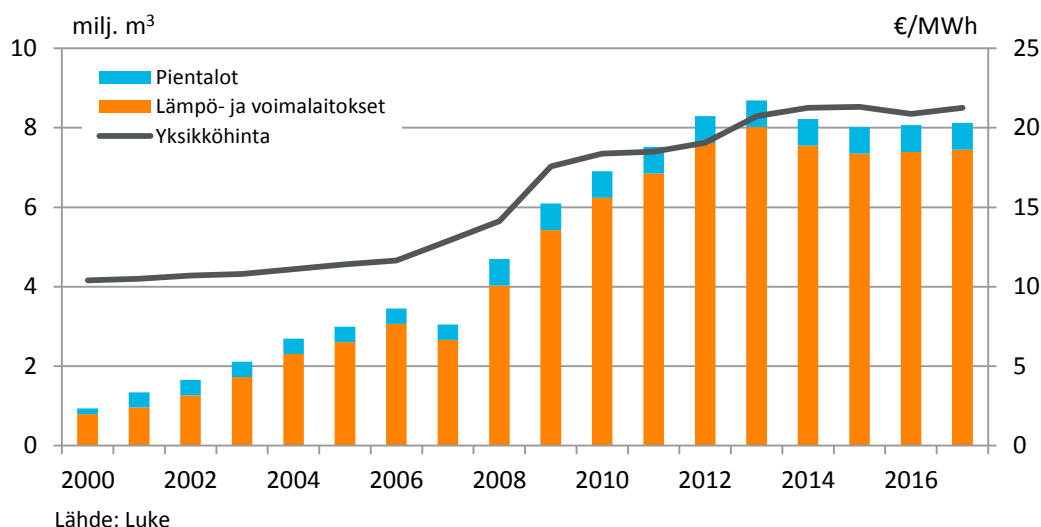
Metsäenergian käyttö kasvaa maltillisesti

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan energian kokonaiskulutus Suomessa kasvoi kaksi prosenttia vuonna 2016 edellisvuoteen verrattuna, mikä johtui hieman viileämmästä säästä ennätyslämpimään vuoteen 2015 verrattuna. Kokonaiskulutuksen kasvusta huolimatta energian kulutus oli toiseksi alhaisimmalla tasolla koko 2010-luvulla. Merkittävimmät energian lähteet olivat puupolttoaineet ja öljy. Uusiutuvan energian osuus säilyi edellisvuoden tasolla 34 prosentissa.

Euroopan unionin tavoitteet uusiutuvalla energialle määritellään suhteessa energian loppukulutukseen. Tällä lasketavalla osuus oli 39,3 prosenttia jo vuonna 2015, eli Suomi on jo saavuttanut sille asetetun uusiutuvan energian tavoitteen (38 prosenttia vuonna 2020). Hallituksen energia- ja ilmastostrategian tavoitteena on uusiutuvan energian lisääminen 50 prosenttiin ja omavaraisuuden lisääminen 55 prosenttiin energian loppukäytöstä 2020-luvulla. Lisäksi hallitus on linjannut, että hiilen käytöstä energiantuotannossa luovutaan ja tuontiöljyn käyttö kotimaan tarpeisiin puolitetaan 2020-luvun aikana. Hallituksen strategiassa uusiutuvan energian merkittävä kasvu perustuu erityisesti metsähakkeeseen.

Vuonna 2016 lämpö- ja voimalaitoksissa käytettiin kiinteitä puupolttoaineita ennätysmäärä 19,3 miljoonaa kiintokuutiometriä, mikä oli kuusi prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Merkittävien laitosten käyttämä puupolttoaine oli metsähake, jonka käyttö kasvoi prosentin edellisvuodesta. Lämpö- ja voimalaitoksissa sekä pientaloissa metsähakkeen käyttö kasvoi 8,1 miljoonaan kuutiometriin.

Metsähakkeen tärkein raaka-aine on pieniläpimittainen runkopuu, jota käytettiin 3,9 miljoonaa kuutiometriä. Hakkuutähteitä käytettiin 2,5 miljoonaa kuutiometriä, mikä oli viisi prosenttia edellisvuotta enemmän. Sekä kantojen että järeän runkopuun käyttö metsähakkeen raaka-aineena puolestaan väheni 3 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2016 metsähakkeen keskimääräinen laitos hinta laski kaksi prosenttia 20,87 euroon megawattitunnilta (€/MWh). Metsähakkeen käytön ennakoitaan pysyttelevän tänä vuonna samalla tasolla kuin viime vuonna, ja keskimääräisen laitos hinnan ennakoitaan nousevan pari prosenttia takaisin vuoden 2015 tasolle.

Metsähakkeen kokonaiskäyttö Suomessa 2000–2017e.

Metsäteollisuuden sivutuotteita käytettiin kahdeksan prosenttia enemmän kuin edellisvuonna, yhteensä 10,9 miljoonaa kuutiometriä. Sivutuotteista on kuorta lähes 70 prosenttia (7,3 miljoonaa kuutiometriä). Purua poltettiin 2,4 miljoonaa kuutiometriä.

Vuoden 2016 alkukesä oli turpeen noston kannalta suotuisa, mutta loppukesällä ei päästy nostotavoitteeseen. Energiaturpeen tuotanto hiipui edelleen vuonna 2016 ja oli ennätysalhainen, vain 9,4 miljoonaa kuutiometriä (energiasisältö 30 petajoulea (PJ)). Turpeen kulutus sen sijaan pysyi edellisen vuoden tasolla (55 PJ).

Metsähakkeen sähköntuotantotukeen muutoksia

Valtioneuvoston päätöksellä metsähakkeella tuotetun sähkön tuki nostettiin 18 euroon megawattitunnilta 1.3.2016. Metsähakkeen sähköntuotantotuki parantaa kotimaisten polttoaineiden kilpailukykyä kivihilleen ja muihin fossiilisiin polttoaineisiin nähden, ja on kustannustehokas tapa edistää uusiutuvaa energiaa sähköntuotannossa.

Metsähakkeesta tuotetun sähkön tukea alennetaan vuodesta 2019 alkaen 60 prosenttiin, jos sähkön tuotannossa käytetty metsähake on valmistettu ainespuusta, jonka läpimitta on suurempi kuin 16 cm. Lisäksi päästöoikeuden hinta vaikuttaa tuen määrään siten, että jos päästöoikeuden hinta kasvaa merkittävästi, tuki alkaa pienentyä ja laskee nolnaan, kun taso 23 euroa hiilidioksiditonnilta saavutetaan. Näin pyritään varmistamaan, että tuotantotuki ei vääristä kilpailutilannetta ja että kuitu- ja tukkipuu käytetään jalostuksessa sen sijaan, että ne ohjautuisivat metsähakkeeksi ja polttoaineeksi sähkön ja lämmön yhteistuotantoon (CHP).

Pellettien käyttö kasvoi mutta kotimaan tuotanto väheni

Pelletinvalmistajien kotimaiseen tuotantoon perustuvat puupellettien toimitukset kasvoivat 302 000 tonniin (+26 prosenttia), ja olivat suuremmat kuin koskaan aikaisemmin. Tämä johtui viennin supistumisesta ja kertyneiden varastojen purkamisesta. Lämpö- ja voimalaitokset kuluttivat 244 000 tonnia ja koti- ja maataloudet 58 000 tonnia. Kotimaan pellettien tuotanto kuitenkin väheni 10 prosenttia. Perättäisten lämpimien talvien takia pellettejä oli ehtinyt kertyä varastoon runsaasti, ja varastoja purkamalla tyydyttiin kasvanut kysyntä. Pellettien laskennallinen kulutus (tuotanto+tuonti-vienti) oli Suomessa vuonna 2016 kaikkiaan 286 000 tonnia.

Tällä hetkellä Helsingin Energia polttaa pellettejä seospolttoaineena kivihilleen kanssa Hanasaaren ja Salmisaaren voimalaitoksissaan ja lisäksi Helsingin Salmisaareen valmistuu vuoden 2018 alussa Suomen suurin pellettikattila, jossa poltetaan vuosittain noin 40 000 tonnia pellettejä.

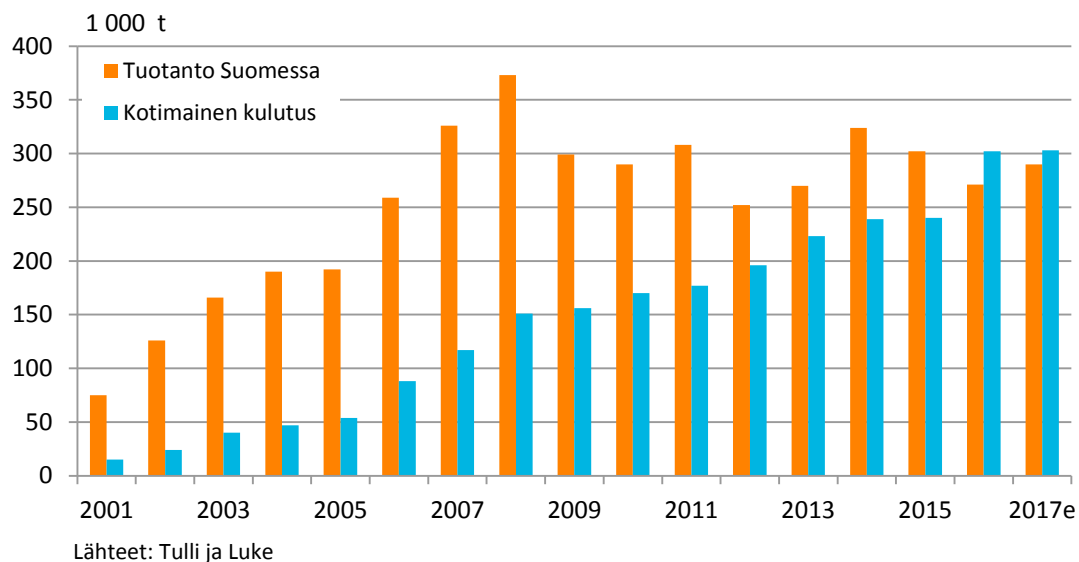
Pellettien kotimaisen kulutuksen ennakoidaan pysyvän viime vuoden tasolla ja tuotannon kasvavan noin viisi prosenttia. Kotimaisten pellettien tuotannon kasvua rajoittaa tällä hetkellä pellettien alhainen markkinahinta ja tuontipellettien sekä kilpailevan polttoaineen öljyn halvat hinnat.

Maailmanlaajuisesti pellettien kulutus ja tuotanto jatkavat kasvuaan. EU28-alue on maailman suurin pellettien tuottaja (14,7 miljoonaa tonnia) ja kuluttaja (21 miljoonaa tonnia vuonna 2015). Pellettejä tuodaan Eurooppaan eniten Yhdysvalloista ja Kanadasta. Suomeen pellettejä tuodaan eniten Venäjältä ja Baltian maista.

Investointihalukkuutta ilmassa

Hallituksen energia- ja ilmastostrategian tavoitteena on uusiutuvan energian lisääminen 50 prosenttiin energian loppukäytöstä 2020-luvulla. Hallituksen strategiassa uusiutuvan energian merkittävä kasvu perustuu erityisesti metsähakkeeseen. Lähivuosiksi suunnitellaan merkittäviä puuraaka-aineen käyttöä lisääviä investointeja ja useita investointipäätöksiä onkin jo tehty. Naantalın monipolttoainelaitos, Lahden Energian biolämpövoimala ja Äänekosken biotuotetehdas ovat rakenteilla ja lisäksi vanhoihin laitoksiin on tehty korjausinvestointipäätöksiä.

Finnpulpin Kuopion Sorsasaloon suunnittelema maailman suurin havusellutehdashanke on saanut ympäristöluvan ja lopullista investointipäätöstä odotetaan ensi vuoden alkupuoliskolla. Kemijärven biotehtaan sekä Kemijärven biojalostamon investointipäätöksiä odotetaan jo tämän vuoden aikana.

Pellettien tuotanto ja kulutus 2001–2017e.

luke.fi

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
00790 Helsinki
puh. 029 532 6000